

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

PROSZKOWA

1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

pradzieje, 1301, 1818, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°22'43"N 16°45'25"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1301 Pruscono; Pruscouo; ok. pol. XVIII w. - Praskave; 1785, 1838 r. - Pruskawe; 1829 r. - Prusgave; 1830, 1845 r. - Pruskawe; 1873 r. - Proskawe; 1891, 1932 do 1932 r. - Prosgawe; 1932-1945 r. - Grafenstein.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy polskiej-pierwotnej. Bliższa pierwowzoru byłaby nazwa „Pruszkowo”.

Historia wsi i dóbr: W 1301 r. pierwsze wzmianki o Proszkowej. W 1818 r. Proszkowa zmienia swą przynależność administracyjną. Do tego roku należała do okręgu oleśnicko-trzebnickiego, potem - do okręgu wołowskiego. W 1830, 1845 r. w Proszkowej znajduje się majątek rycerski. Należy tutaj także *Fuchsniuhle*, młyn wodny poza wsią. W 1845 r. we wsi istnieje szkoła ewangelicka, z której jedyny nauczyciel opiekuje się również szkołą pomocniczą w Grodkach. W 1912, 1937 r. tutejszy majątek rycerski stanowi część ordynacji Piotrkowice, okręg Trzebnica.

Zlikwidowany cmentarz katolicki w północno-zachodniej części wsi. Stanowi obecnie fragment prywatnej posesji i nie jest czytelny w terenie.

Stanowiska archeologiczne:

17/63/74-26 osada- kultura łużycka.

19/65/74-26 ślady osadnictwa- epoka kamienia.

Bibliografia:

- Richard Junke: Wohlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚŁ 50212 II, [RJ 1965]
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]
- Regesty Śląskie, pod redakcją Waclawa Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992
- Schlesisches Giiter-Adressbuch. Verzeichnis samtlicher Rittergueter und selbstandigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937
- Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona terenu cmentarza.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023
Justyna Kość